

עיריית רמת-גן

פרס רמת-גן לספרות

תשע"א - 2011

פרס רמת-גן לספרות לשנת תשע"א, 2011

דבר ראש העיר

הספרות העברית ובראשה התנ"ך, היא הבסיס לקיומו של העם היהודי - "עם הספר".

כבר לפני מאות שנים לפנה"ס, החלה המסורת הארוכה הנמשכת עד היום, של סופרים, משוררים ופרשנים, המקדשים את המילה הכתובה.

עם תקומת העם היהודי בארצו, קם דור חדש של סופרים ומשוררים ישראלים, אשר סיפר בדרכו הייחודית על הולדתה של המדינה, הווי החיים בה ומגוון אזרחיה.

סופרים ומשוררים מוכשרים, אשר בלשון ההולכת ומתפתחת וחשיבה שנונה ורעננה, בראו עולמות חדשים מלאי צבע, דמיון ורגשות.

באמצעות "פרס רמת-גן לספרות" אנו מבקשים לטפח את בעלי הכישרון למילה הכתובה ולהביע את הערכתנו אליהם ואל פועלם. לטפח את היצירה העברית ולעודד מבוגרים וילדים כאחד, לקריאה מהנה ופורה.

תודתי נתונה לחברי וועדת הפרס אשר קראו את הספרים ובכישרון רב בחרו את הזוכים, כלות וחתני הפרס, אשר ריגשו בכישרונם.

לסופרים, למשוררים ולחוקרי הספרות הזוכים, אני מודה על תרומתכם לשפה העברית. מי ייתן ותמשיכו להעשיר את התרבות הישראלית בשפתכם הספרותית הייחודית ויצירתיות מחשבתכם.

שלכם בברכה

צבי בר

ראש העיר רמת-גן

פרס רמת־גן לספרות לשנת תשע"א, 2011

על הפרס

עיר איננה רק צירוף של בניינים, רחובות, חצרות ושטחי ירק אשר בני אדם חיים בתוכם. חזונה של עיר איננו יכול להצטמצם אך ורק למהותה הפיזית, הגשמית. מעבר לחובה המוטלת על פרנסי העיר לדאוג לחינוכם של ילדי עירם ולרווחתם של תושביה, חייבים פרנסי עיר ראויים להציב גם חזון תרבותי ואתגרים רוחניים לאזרחיה.

פרס רמת־גן לספרות, במתכונתו החדשה, המחולק זו השנה השנייה, אכן משרת חלק מחזון זה. הפרס הפך למוקד התעניינות בקרב חוגים רבים בעיר, עורר שיח רב במהלך השנה האחרונה והעלה בעיני רבים מתושביה את קרנה של העיר.

השילוב של הפעילות הספרותית, שפרס רמת־גן לספרות הוא אחד מעוגניה המרכזיים, עם שטחי פעילות תרבותית ורוחנית שקבלו תנופה בשנים האחרונות במגזרי המוסיקה, המחול, התיאטרון, ההיסטוריה, התנ"ך והתרבות התורנית לגוניה, העמיד את רמת־גן בשורה הראשונה של הערים המובילות בתחומי התרבות בישראל.

שני פנים לפרס רמת־גן לספרות. האחד - מביט לאחור בתודה ובהערכה על העולם המופלא שפרסו הסופרים והמשוררים בפני הקוראים והשני - מביט קדימה בתקווה, בעידוד לאותם כותבים שרוחם ודעתם ימשיכו להניב פירות יצירה חדשים.

חלוקת הפרס, אפוא, איננה רק אות הוקרה אלא גם, ואולי בעיקר, ברית שנכרתה בין תושבי רמת־גן לבין הכותבים - הזוכים. את הברית נפתח ונטפח יחד עם חיזוק חזונה התרבותי והרוחני של רמת־גן.

עו"ד צביקה ניר
חבר מועצת העיר
יו"ר מינהל התרבות

חברי ועדת פרס רמת-גן לספרות לשנת תשע"א, 2011

פרופ' ניצה בן-דב

פרופסור לספרות עברית והשוואתית מאוניברסיטת חיפה. גדלה והתחנכה ברמת-גן. עמדה בראש הוצאת הספרים האקדמית של אוניברסיטת חיפה והיתה העורכת הראשית של הערוץ האקדמי בטלוויזיה. סיימה

את התואר הראשון באוניברסיטה העברית בירושלים וקיבלה תואר דוקטור מאוניברסיטה של קליפורניה, ברקלי. לימדה שנים רבות באוניברסיטאות משיגן ופרינסטון בארה"ב. מאמריה וספריה עוסקים בספרות עברית חדשה ובפואטיקה מקראית. בין ספריה: "אהבות לא מאושרות: תסכול ארוטי, אמנות ומוות ביצירת עגנון", שיצא לאחרונה במהדורה שלישית, ו"היא תהילתך: עיונים ביצירות עגנון, יהושע ועוז", שגם הוא ראה אור בשלוש מהדורות. ספרה החדש "חיים כתובים: על אוטוביוגרפיות ספרותיות ישראליות" רואה אור בימים אלה.

ד"ר ליליאן דבי-גורי

ד"ר ליליאן דבי-גורי משלבת כתיבת שירה, הוראה ומחקר ספרות. מרצה מהמחלקה לספרות עברית ולספרות עם ישראל באוניברסיטת בר אילן ומרצה לעתים מזומנות במחלקה לשפה ולספרות עברית באוניברסיטת קימברידג'.

ילידת בגדד, גדלה והתחנכה בפתח תקוה. מזה כיוכל שנים תושבת רמת-גן. את לימודיה האקדמיים עשתה במחלקה לספרות עברית ולספרות עולם בראשותו של פרופ' ברוך קורצווייל, כן החלה את דרכה האקדמית כאסיסטנטית וכמדריכה בחסותו. לימים מרצה באותה המחלקה עד צאתה לגמלאות. במוקד מחקריה ופרסומיה בספרות עברית: שירת אורי צבי גרינברג; ובספרות ערבית: סיפורת ומחזות של סמיר נקאש. מבין הקבצים שערכה והביאה לדפוס: "קורצווייל. עגנון. אצ"ג, חילופי אגרות", הוצאת אוניברסיטת בר אילן, 1987. "המתכונת והדמות: מחקרים ועיונים בשירת אורי צבי גרינברג", הוצאת אוניברסיטת בר אילן, 2000. פרסמה שני ספרי שירים: "שירים", הוצאת עקד, 1993. "על נהרות ועל ימים", הוצאת כרמל, 2008.

פרופ' זיוה שמיר

יו"ר הועדה - פרופסור לספרות עברית מאוניברסיטת תל-אביב, גדלה והתחנכה ברמת-גן. עמדה בראש מכון כץ לחקר הספרות העברית באוניברסיטת תל-אביב ובראש בית-הספר למדעי היהדות באוניברסיטת תל-אביב. כתבה וערכה ספרים רבים בחקר הספרות העברית, בעיקר על יצירת ביאליק ועל יצירת אלתרמן. בקרוב יראה אור ספרה "הניגון שלבלבו" על השיר הלירי הקצר של ח"נ ביאליק. שימשה יו"ר ועדת מקצוע הספרות במשרד החינוך. יו"ר ועדת פרס ישראל לשירה תש"ע. חברה בקרן מפעל הפיס ע"ש פנחס ספיר.

ד"ר עדנה קפלן - הגלר

סגן נשיא (בדימוס) בית משפט מחוזי תל-אביב - יפו. נולדה גדלה והתחנכה בתל-אביב ומזה 42 שנה אזרחית רמת-גן, שם נולדו והתחנכו בנותיה וכיום גם שלוש נכדות. בעלת תואר ראשון ושני במשפטים, כמו גם ד"ר לפילוסופיה מאוניברסיטת תל-אביב. כלת פרס רוזן למחקר משפטי וכלת פרס צלטנר למשפט וחברה. במשך שנים רבות היתה אחת מעורכי הדין הבולטים כסנגורית בפלילים ועבדה משרד פרטי של אביה, עו"ד הנודע יעקב הגלר ז"ל, בתל-אביב. לאחר-מכן מונתה לבית המשפט המחוזי שם שרתה למעלה מ-16 שנה.

בנוסף לפרסומים אקדמיים מגוונים היתה במשך שנים חברה בוועדות שונות הן של משרד המשפטים והן של לשכת עורכי הדין ולימדה שנים במוסדות אקדמיים שונים. כיום מרצה באוניברסיטאות תל-אביב, בר-אילן והמרכז הבינתחומי וחברה בוועדות שונות מטעם לשכת עורכי הדין, כמו גם עוסקת בפעילות ציבורית מגוונת. בשנת 2010 קיבלה מטעם לשכת עורכי הדין את אות "יקירת המקצוע". בנוסף להיותה סבתא פעילה לשבעה - כתבה ופרסמה לפני שנה בהוצאת כנרת זמורה ביתן, ספר ילדים ראשון "עלילות נמה", על נמלה אמיצה העוברת הרפתקאות שונות בדרכה למצוא את הוריה אשר נעלמו בשיטפון.

עו"ד צביקה ניר

חבר מועצת העיר רמת-גן וראש מינהל התרבות ברמת-גן. בוגר תיכון "אהל שם" בעיר ובעל תואר ראשון במשפטים ותואר שני ב"תורת הספרות הכללית" (בהצטיינות), שניהם מאוניברסיטת תל אביב. חבר כנסת בדימוס. פרסם ספר שירי ילדים בשם: "המכנסיים של אבא". יוזם פרס רמת-גן לספרות.

סמי ברדוגו | "זה הדברים"

סמי ברדוגו יליד 1970, הוא סופר עטור פרסים, בעל קול ייחודי ושפה רבת פנים. הרומן "זה הדברים" הוא ספרו הרביעי עד כה.

הרומן מורכב מסיפור כנגד סיפור. סיפור בעברית מהוקצעת הנכתב ע"י בחור משכיל, ספרן במקצועו. לעומת סיפור במסורת הסיפור השהרזאדי, המסופר מפיה של אמו האנאלפביתית. סיפורה נמסר בעברית עילגת הטעונה במילים ובחצאי משפטים בערבית ובצרפתית עילגות. העילגות בכל לשונות דיבורה של האם, מעידה על מודרותה ועל חבטי קיומה בשולי תרבויות הרוב בארץ ובגלויות מוצאה, מרוקו ואלג'יר.

הנהייה המשוועת של הבן לתיקון עצמי, מתממשת בניסיון הזוי של תיקון בחיי אמו בסוף ימיה. התיקון המיוחל הוא הכוח המניע של העלילה והוא חייב להתחיל מאלף. הבן משחרר את אמו לשבוע ימים מבית האבות לדירת ילדותו בישוב נידח. בתנאים של הישרדות בדירה המשמרת עליבות וחוסר ביתיות, מלמד הבן את אמו לכתוב אותיות בעברית אחת אחת. הבחירה בשבוע ימים כמוה ככמו ניסיון של בריאה מחדש.

המסופר מכוון לבחון את טיב הקשרים בין התרבות הנרכשת של דור הבנים בארץ, לתרבות האם שהופקעו ממנה. במהלך אכזרי של פרידה מתרבות המוצא, הבן כופה על אמו את לימוד האלף בית. הלימוד מוביל לקריסת זהותה העצמית ההרואית של האם. אשה שידעה הישרדות ולו גם במחיר הוויתור הכפוי והמודע על לימודים. זהותה העצמית, מהווה חלק מזהותו של הדור היהודי האחרון, ששרד את תרבות הרוב ההגמוני המנוונת בגלויותיו בצפון אפריקה.

הסופר מעמת ברומן את העברית המדוברת של דור ההורים - העולים עם העברית המהוקצעת של דור הבנים הילידים. הוא כותב בשני קולות פוליפונים ובשתי מסורות של סיפור, המעידים על הנתק הטרגי בין הדורות ובין התרבויות.

סמי ברדוגו מציב ברומן, נקודות תצפית מטלטלות על חלק מקורותיה של החברה היהודית במרוקו ובאלג'יר בתקופה הקולוניאליסטית מזה, ובתקופה של עליותם וקליטתם בארץ מזה.

הוא מתגלה כרב אמן ייחודי, המצליח לכבוש את לב הקורא במארג סיפורי וירטואוזי. **על כל אלה מצאה אותו הוועדה ראוי לפרס רמת־גן לספרות לשנת תשע"א, 2011.**

ולראיה באנו על החתום

פרופ' זיוה שמיר - יו"ר, ד"ר עדנה קפלן-הגלר, פרופ' ניצה בן-דב, ד"ר ליליאן דבי - גורי, עו"ד צביקה ניר

ברדוגו סמי

יליד 1970.

בוגר האוניברסיטה העברית ירושלים תואר ראשון בספרות כללית-השוואתית, הסטוריה כללית. בין פרסומיו: 1999: ילדה שחורה / הוצאת בבל. 2002: ככה אני מדברת עם הרוח / הספרייה החדשה, הוצאת הקיבוץ המאוחד, ספרי סימן קריאה. 2006: יתומים / הספרייה החדשה, הוצאת הקיבוץ המאוחד, ספרי סימן קריאה. | 2010: זה הדברים / הספרייה החדשה, הוצאת הקיבוץ המאוחד, ספרי סימן קריאה, כינרת, זמורה-ביתן מוציאים לאור.

כיום מלמד באוניברסיטת תל אביב בחוג לספרות, מסלול כתיבה יצירתית, פרוזה. בעבר לימד בחוג לקולנוע ולטלוויזיה באוני' ת"א, כתיבת טקסטים בבצלאל, בחוג לספרות באוניברסיטת בן גוריון, כתיבה יוצרת בסדנת אומני הקיבוץ, כתיבה יוצרת במדיטק חולון. שימש סופר אורח בפני תלמידי תיכונים במסגרת משרד החינוך והתרבות. ערך את הספרים: אנא מן אל יהוד / אלמוג בהר, הוצאת בבל. הנפשיים / עמיחי שלו, ידיעות ספרים, ספרי חמד. פרסים ומלגות:

1998: פרס ראשון תחרות הסיפור הקצר עיתון "הארץ" - עבור הסיפור - שוק. | 2000: פרס ספר ביכורים מטעם משרד החינוך, המדע והספורט עבור הספר - ילדה שחורה. | 2002: פרס יעקב שבתאי לרומן עברי עבור הספר - ככה אני מדברת עם הרוח. | 2003: פרס ברנשטיין לרומן עברי - התאחדות הוצאות הספרים. | פרס פיטר שוויפרט - החוג לספרות עברית באוניברסיטת ירושלים. | 2004: International writing program: Iowa University. | 2006: U.S.A, the Fulbright scholarship. | פרס ראש הממשלה (היצירה) לשנת תשס"ו. | 2007: פרס ניומן מטעם אוניברסיטת בר-אילן על הישגים בפרוזה עברית. | 2008: יתומים מועמד סופי לפרס "ספיר". | 2008: Oxford University, (Oxford center for Hebrew and Jewish studies), The Kennedy Leigh Fellowship.

רוני גלבפיש | "סיפור קטן ומלוכלך"

מי מאיתנו לא נקלע במהלך חייו באדם, באירוע או בתופעה, אשר בלמו את מסלולם התקין, השגרתי והשלו, גרמו לערעור נפשו והציפו על פני השטח שאלות שהיו מודחקות עמוק בתת המודע של נפשו? היש מישהו שלא מצא עצמו תוהה על משמעות זיכרונותיו ועל אותו ה"מחק" האנושי שבקרב ש"מחק" ממוחו פרקים ניכרים מקורות חייו והרחיקם מאלבומי זיכרונותיו?

שאלות אלה ודומות להן, עומדות בבסיס רומן הביכורים של רוני גלבפיש: "סיפור קטן ומלוכלך". ריצת ערב שגרתית שעורך איתן, גיבורו של הרומן, שבמהלכה הוא חוצה את הפארק הלאומי ברמת-גן ונתקל במסווה החשיכה בגופה החי והמדמם של נערה צעירה אשר זמן קצר קודם לכן נאנסה באכזריות והושלכה פצועה וחבולה כשגופה העירום מבהיק מבין קרעי בגדיה, קוטעת את רצף חייו השגורתיים.

אירוע טראומתי זה, נורא ככל שהיה לגבי הנערה הנאנסת, מערער את יציבות עולמו, לרבות שגרת חייו עם אשתו ובתו הקטנה ושולף מתוך קופסת זיכרונותיו הנעולה, את התמונה המטושטשת והבלתי ברורה של החוויה המינית הראשונה שלו עם תלמידה לכיתה בבית הספר התיכון ואת השאלה אם היה בפעולתו משום אקט של "אונס". רוני גלבפיש בחרה להציג את השאלה דרך תודעתו של איתן - הגבר ולהעביר לקוראים את המסע לאחור שעורך איתן מפיו שלו ובגוף ראשון בטכניקה המעצימה את ייסורי הנפש העוברים עליו, שיש בה משום וידוי המבקש כפרה ותיקון.

באומץ לב ראוי לציון, שותלת רוני גלבפיש לתוך תודעת הקוראים, את "דילמת האונס", מנקודת המבט של "האנס" לכאורה ובכך באה להצביע לכיוונו של כל קורא וקורא ולאצלו לחשוב אם לא עבר אף הוא, בעברו, איזה "סיפור קטן ומלוכלך".

בשפה מגוונת ורבת רבדים, המערבת לסירוגין שפה "נמוכה" של יום יום עם שפה "גבוהה", עשירה וספרותית, הצליחה רוני גלבפיש לגעת בקצות העצבים החשופים של מערכות היחסים בין המינים ועל ההשלכות שלהן על כל תחומי החיים.

על אומץ הלב בהעלאת נושא "האונס", שלצער כולם איננו יורד מסדר היום הציבורי, והעמדתו במרכז הרומן ועל כתיבה עשירה ויפה בתבניות שעבר והווה שזורות בהן, מצא חבר השופטים, את ספרה כראוי לפרס רמת-גן לספרות לשנת תשע"א, 2011.

ולראיה באנו על החתום

פרופ' זיוה שמיר - יו"ר, ד"ר עדנה קפלן-הגלר, פרופ' ניצה בן-דב, ד"ר ליליאן דבי - גורי, עו"ד צביקה ניר

רוני גלבפיש

ילידת קיבוץ ברור חיל, 1969. בילדותה ונעוריה נדדה בין יישובים רבים בארץ מערד בדרום ועד קיבוץ משגב-עם בצפון. בצבא שירתה כחובשת בפיקוד דרום, בין השאר במחנה אנצאר בקציעות. אחרי שחרורה מצה"ל המשיכה את נדודיה ברחבי הארץ, ועבדה בין השאר כטכנאית הקלטות, לולנית, פועלת ייצור במפעל אריגה, קוטפת דובדבנים ומוכרת בחנות ספרים. כתבה בדבר ובעל המשמר, ולאחר מכן עשתה הסבה ועבדה כמתכנתת ומנהלת אתרים בחברות היי טק שונות בראשית ימי התעשייה. לאחר מספר שנים שבה לכתוב בעיתונות, בין השאר במעריב, גלובס, ynet, וואלה והארץ, בעיקר ככתבת מגזין, ובמשך שנה אחת ככתבת בניו יורק.

כותבת מזה שמונה שנים בלוג באינטרנט בכתובת: <http://www.gelbfish.com>. נשואה ואם לשלושה, מתגוררת בתל אביב ועובדת כלקטורית, מתרגמת ועורכת תרגום במספר הוצאות ספרים.

ב-2010 יצא לאור ספרה הראשון, "סיפור קטן ומלוכלך", בהוצאת זמורה-ביתן.

פרס רמת-גן לספרות לשנת תשע"א, 2011 סיפורת ביכורים

גונן נשר | "לעוף כמו בוב בימון"

ספרו של גונן נשר מורכב מקובץ סיפורים, כל אחד עומד בפני עצמו, אך בכולם נשזרת עובדת לקויי שמיעתו של הכותב, עובדה המועלית על ידו הוא ומקנה למסופר מימדי ראייה ו"שמיעה" מועצמת במכלול חושיו הקיימים והדרוכים של הסופר.

כתיבתו של גונן נשר קולחת, מסופרת בגוף ראשון, עשירה בדימויים, בדמויות קרובות מכאן ומהעולם הגדול, - בתיאור מצוקותיו של האני המספר, פחדיו, יצריו, גופו העירום, מגעיו עם העולם חרף החסך, אך דווקא איתו, בעוצמה ובכבוד רב.

"בשבילי הגוף זה האוזניים ושום שריר או עור שכבר כמה נשים אמרו עליו שהוא נעים ולא שעריר מדי לא משנה את המחשבה הזאת".
(שם, עמ' 207, הסיפור "חלמתי שאני עושה בנג'י")

כתיבתו של הסופר מיוחדת ומרגשת ועל כל אלה מצאה אותו הוועדה ראוי לפרס רמת-גן לספרות לשנת תשע"א, 2011.

ולראיה באנו על החתום

פרופ' זיוה שמיר - יו"ר, ד"ר עדנה קפלן-הגלר, פרופ' ניצה בן-דב, ד"ר ליליאן דבי - גורי, עו"ד צביקה ניר

גונן נשר

נולד והתחנך בקיבוץ שער העמקים. בגיל 5 אובחן ככבד שמיעה ומאז מרכיב מכשירי שמיעה, מה שלא מנע את התבגרותו והשתלבותו בחברה השומעת על מכלול תחומיה - בית ספר תיכון, צבא (עיתון "במחנה"), תעסוקה (חקלאות, תעשייה ותפקידי עריכה) וחיי חברה ומשפחה (נשוי ואב ל-2).

מוסמך אוניברסיטת חיפה (בהצטיינות) בספרות עברית והשוואתית וכן בלשון עברית. התחיל לכתוב עוד לפני שהתחיל לשמוע. מפני כך אולי נחתמה הברית בין החירשות לכתיבה, בין המום ליצירה, בין ההיעדר, הריק, המוקצה, לבין אמנות המילוי ומלאכת השיקום, זו שמצד אחד מנסה לפצות על חמש השנים האבודות ומצד שני לפצות על הריק שבהווה.

הכתובה ממלאת עבור נשר מספר תפקידים: הישרדותי, רומנטי, אסטטי ובעיקר - שיקומי: ילד, נער ומבוגר שלא שומע ממלא את ה"עולם" באמצעות מילים, ובורא בכל מציאות חושנית ומוחשית, אלטרנטיבית. סיפוריו פורסמו בכתביעת ספרותיים ("עתון 77", "קשת החדשה", "קו נטוי" ועוד) וכן רשימות ב"מעריב" וב"הדים". ב-1985 זכה בפרס גור אריה לעבודות גמר מצטיינות בתחום חיבור ספרותי וב-2004 בציון לשבח בתחרות הסיפור הקצר של "עתון 77".

בשנים האחרונות מתפרנס מתפקידי עריכה שונים. בכתיבה מבקש נשר לסמן את הטריטוריה בה הוא נמצא, וגם לסמן את עצמו במרחב הטריטואלי הדומם עד להכעיס זהה. המרחב הוא ספק, תוצאה של הגדרה פתולוגית למצב השמיעה: "כבד שמיעה". לא "חירש" ולא "שומע", הגדרת ביניים שממזבת אותו בוואקום של זהות.

מפני כך אחד התפקידים המרכזיים של הכתיבה בחייו הוא התפקיד השיקומי: אדם שלא שומע, מנסה לברוא באמצעות מילים חלופה מציאותית, מוחשית, להווייה הדמומה, החירשת שלו.

חדוה הרכבי | "ציפור שבפנים עומדת בחוץ"

זה כ-40 שנים, מלווה המשוררת והאמנית, חדוה הרכבי, את עולם השירה בישראל בקול מיוחד ויוצא דופן, ההולך ומחדש עצמו בכיוונים ובעוצמות מפליאים.

חדוה הרכבי היא ציפור המרחפת בין "הגלוי" ל"נסתר", בין עולמות עליונים לעולמות תחתונים, בין אלוהים ומלאכים ליצורים על פני האדמה, בין החיים לבין המוות. מוטיב הציפור, המופיע גם בכותרת הספר, ארוג ברקמות רבות ומגוונות ברבים משיריה ונפרם למרכיביו השונים בדרך פיוטית המסחררת את רגשות הקורא ומשליכה אותו למעמקי נפשו שלו.

"תמיד יש משהו פרום בנפש/ חומה אחת הופכת לכמה...", כותבת הרכבי ומעמידה בפני הקורא את הפרימה של נפשו שלו ואת הניסיונות לאחותה. הנפש תרה נאשות אחר נפשות תואמות המרחפות סביבה והרכבי איננה חוששת מלפנות בשיריה אל נמנעים, חלקם מוזכרים במפורש בשמם וחלקם אנונימיים, בלשון חדה וציונית שאיננה בוחלת בהתערטלות עצמית הנובעת ממצבי מצוקה, אושר, תשוקה ודומיהם. "דבר אלי. דבר אלי! הרי אני כה מקשיבה" היא זועקת באחד משיריה המוקדמים.

בדומה לאמילי דיקינסון, המשוררת האמריקאית הגדולה, בוראת גם חדוה הרכבי, עולמות חדשים ומיוחדים בנבכי מוחה הבוהר, ובלשונה: "דברים קורים, אני לא יודעת איך/דברים מתקהלים במוחי/בעל כרחי..." בריאת עולמות אלו, מניבה חשיפה אישית נדירה והפוסעים בשדות שיריה מתוודעים גם לקורותיה של המשוררת, לאהבותיה, לתשוקותיה ולאסונותיה תוך התמודדות עם שפה שירית עשירה ורבת גוונים.

על כל אלה ועל תרומתה הייחודית לשירה העברית, מצא חבר השופטים להעניק למשוררת חדוה הרכבי, בגין קובץ שירים זה את "פרס רמת-גן לספרות" לשנת תשע"א, 2011.

ולראיה באנו על החתום

פרופ' זיוה שמיר - יו"ר, ד"ר עדנה קפלן-הגלר, פרופ' ניצה בן-דב, ד"ר ליליאן דבי - גורי, עו"ד צביקה ניר

חדוה הרכבי

משוררת וציירת. נולדה וגדלה בדגניה ב'. משנות נעוריה גרה בירושלים. בוגרת בית הספר לאמנות "בצלאל". הציגה בתערוכות יחיד וכן השתתפה בתערוכות קבוצתיות, בארץ ובעולם. לאה גולדברג שלחה לפרסום את שיריה הראשונים של הרכבי בעיתון "על המשמר", בחרה והכינה לדפוס את ספרה הראשון "כי הוא מלך". בשנת 2010 ראה אור ספרה "ציפור שבפנים עומדת בחוץ", בהוצאת הקבוץ המאוחד ומוסד ביאליק. הוא מאגד את ארבעת ספריה הקודמים וכולל חלק משיריה החדשים. שיריה תורגמו לשפות שונות, וכן התפרסמו באנתולוגיות רבות, בארץ ובעולם. אחדים משיריה הולחנו והוקלטו, ובהם ידועים בעיקר לחניו של נחום היימן בביצוע נורית גלרון. חדוה הרכבי היא כלת פרס ראש הממשלה ע"ש לוי אשכול לשנת תשמ"ג - 1982, ולשנת תשנ"ג - 1992. שירתה זכתה בפרסים ספרותיים, ביניהם פרס לשירה עברית, על שם יהודה עמיחי, תש"ע. ספר שיריה - ראנא - אמור לצאת לאור בשנה הבאה, בהוצאת הקבוץ המאוחד. ערכה את המדור חלומות של אנשים - בעיתון כל העיר, ירושלים. במסגרת עבודתה בעיריית ירושלים ייחדה סידרת תערוכות ליצירותיהם של פגועי נפש, אוטיסטים, ולוקים בתסמונת דאון. תערוכת "האמן החבוי" ביוזמתה ובאצירתה - מיצירותיהם של פגועי נפש ואוטיסטים - זכתה לייצג את ישראל והוצגה בגלריית האומות המאוחדות - פלה דה נסיון, ז'נבה, בשנת 2000. "...כולנו דומים לכולם. כולנו שונים מכולם. במובן זה כולנו כמו כולם..." - כתבה במבוא לאלבום האמנות "האמן החבוי", שראה אור לרגל אותה תערוכה.

אשר רייך | "השחיין המהיר של הרגש"

"השחיין המהיר של הרגש" הוא ספר השירים ה-14 של אשר רייך, משורר ומתרגם עטור פרסים ורב הישגים. הספר מאגד בתוכו כחמישים שנות יצירה, ומציב את מחברו על כן גבוה כאחד מחשובי המשוררים הפועלים כיום בשירה העברית. אשר רייך נולד למשפחה חרדית בירושלים, ולמד עד גיל 18 בישיבה. לאחר שעזב את העולם החרדי ושירת בצה"ל, למד באוניברסיטה העברית ספרות עברית. במשך תריסר שנים ערך המשורר את מדור התרבות של "במחנה", בשנות השמונים ערך את "מאזניים", ובשנים האחרונות הוא מפרסם טור בעיתון "הארץ", ובו השוואת תרגומים מספרות העולם. מתוך טורים כאלה בחר את המיטב והוציאו ביחד עם שותפיו לעריכה בספר "הנשיקה מבעד למטפחת", שיצא במהדורות אחדות.

שירתו של אשר רייך עשתה כברת דרך רבה וניכרת משנות השישים ועד עתה, הלכה והשילה את סממני הקישוט החיצוניים, והגיעה אל אמיתות חשופות. הספר "השחיין המהיר של הרגש", שכולו שירי אהבה, "מתכתב" כמובן עם פסוקי שיר השירים, אך גם שובר אותם ומובילם אל נתיב בלתי צפוי. כך, למשל, בשיר "מילים לתמונה ססגונית" נכתב: "זו אהובתי, / זה שלימינה הוא / אחיה שנפל בלבנון. // זה שמשמאל הוא / המאהב האחרון / לפני שאני נכנסתי / לתמונה. // היא מחבקת אותם חזק / כאילו ידעה שתאבד את שניהם. / מן הצד מביטה בהם האם. / פניה נראות כעוגה שחומה / שהזמן אפה על אש גדולה". יש כאן רמזים לפסוקים "שמאלו תחת ראשי וימינו תחבנקני" ו"אל תראוני שאני שחרחרת" משיר־השירים, אך השיר מתיך את פסוקי העבר, ועושה מהם כלי חדש.

אשר רייך הוא "איש מחשבות", שמלביש על דבריו - כמאמר אלתרמן - "כתונת משחק וצלצול". המסכה הקלילה מכסה על תהומות עמוקים, ובהם חרדות ומחשבות טורדות על עתיד העם והעולם. בכל מקום שבו עלול להיווצר משחק מילים צפוי, מופיעה מילה בלתי צפויה המנפצת את כל הציפיות. בשיר הקצר "מברק" הוא קורא לעיר העתיקה "התנערי מעבר, קומי / ובואי". לא "התנערי מעפר", אלא התנערי מעבר". בקצרה, בכל מקום שבו יש סכנת היגררות לתוך הבנלי והצפוי, חושיו של אשר רייך מאותתים לו לברוח מן הסכנה הזו כמפני האש, והוא עושה הכרעות של משורר אמת.

על הישגיו המזהירים בספר זה, כבקודמיו, מצאנו אותו ראוי לפרס רמת־גן לספרות לשנת תשע"א, 2011.

ולראיה באנו על החתום

פרופ' זיוה שמיר - יו"ר, ד"ר עדנה קפלן־הגלר, פרופ' ניצה בן־דב, ד"ר ליליאן דבי - גורי, עו"ד צביקה ניר

אשר רייך

משורר, סופר, מתרגם, עורך נולד ב-1937 בירושלים. עזב את הסביבה החרדית, בה התחנך, והתגייס לצה"ל. אחרי השחרור למד פילוסופיה וספרות עברית באוניברסיטה העברית. שירו הראשון התפרסם ב-1961 ב"ידיעות אחרונות". שימש עורך של כתב העת "מאזניים" בשנות השמונים והתשעים של המאה הקודמת. השתתף בתכנית כתיבה בינלאומית באוניברסיטת איובה בארצות הברית. בשנת 1985 זכה במילגה מטעם האקדמיה הגרמנית ללשון ולשירה, ושהה בברלין יותר משנה.

ספריו תורגמו לגרמנית, צרפתית, אנגלית, הולנדית ומקדונית, ושיריו תורגמו לעשרים שפות. מרצה לשירה בסדנאות לכתיבה יוצרת באוניברסיטאות, מכללות וב"בית אריאלה" בתל אביב. עורך מדור להשוואת תרגומי שירה במוסף לספרות של עיתון "הארץ". חבר האקדמיה הגרמנית לשפה ולשירה מ-1998.

מאז 1963 פרסם קרוב ל-20 ספרי שירה, עסק בעריכה ובתרגום וזכה בפרסים רבים, ביניהם: פרס "אקום" לשירה בעילום שם, 1965, 1968, 1975, 2009 | פרס ראש הממשלה ע"ש לוי אשכול, 1981, 2001 | פרס ברנשטיין לשירה 1988 | פרס הנשיא, 2000 | פרס ברנר, 2002

פרס רמת-גן לספרות לשנת תשע"א, 2011

שירת ביכורים

אלמוג בהר | "צמאון בארות"

אלמוג בהר יליד 1978, נוסק אל פסגתה של הספרות הישראלית בדורו. משורר מחונן, סופר ואינטלקטואל חד ראות ומעורב, בעל יושרה וכמירה כאחת. הוא מנכח בכתיבתו תקופות שנודעו בסופרים שמורשת היהדות ותרבות המערב החילונית עיצבו את עולמם ואת יצירותיהם.

"צמאון בארות" הוא בכור ספריו שהעטירוהו בהערכות ובפרסים רבים. המציאות הישראלית הכואבת, ש"אלוהים מביט בה בעיניים עצומות", נגלית בתהליך דו סטרי בשיריו: דרך הפריזמה של הביוגרפיה העצמית, הרוויה מתרבויות המוצא של הוריו על לשונותיהם; ודרך תהליך של סינגריזם מרתק של מרכיבי הישראליות, המעיד על אמן בעל חזון הגובל לעתים באוטופיה.

מעורבותו החברתית החתרנית של אלמוג בהר, נרמזת בכותרת "צמאון בארות". הכותרת מעידה על צורך קיומי לרוות ולהרוות מהבארות המשוקעות בתרבות ובהות הישראלית. אלא שבארות בניגוד למעיינות יש לחפור. קבלת עול החפירה מחדש של בארות שהשתכחו, תאשש את הזהות המזרחית מבלי להתכחש למקורותיה המערביים של הישראליות.

חוויתו כבן הדור השלישי לשואה קשורות בסבו מצד אביו, "שיבשת שלמה קמה עליו להמיתו" ואין הוא יודע "מאיזה קרמטוריום עלו גופיהם" של "יקירי המומתים" בעשן, או "לאיזה קבר-אחים נזרקו עירומים, אולי חיים". חוויתו כבן הדור השלישי של העליה-הגירה ארצה, נובעת מ"געגועי פליט" מ"הדקלים של חוף החידקל", של סבו מצד אמו. קץ הקיום של הקהילה היהודית בעיראק, מתואר כגלות מהעתיקה בגלויות היהודים שבשיא פריחתה עלתה הגמונית על א". בעקבות מלחמות המפרץ, המשורר בא חשבון עם בבל ועם עירק כאחת, בשיר "איכה ישבה בגדד". הצורך הירטואזי של אות אחת לפתיח של מגילת איכה בכותרת, מעלה לצד הקינה, את הרוח הנבואית בדבר ההרס והחרבן של המחריבים והמגלים.

"צמאון בארות", הוא קבץ שירים בשל, ישיר ומטלטל בתעוזתו. הוא ניכר באמנות שיר בלתי מצטעצעת ובלתי אחידה במכוון, המתיכה לעתים את השירה לפרוזה. יש ורוח של הומור כאוב ומעודן, מנשבת מבין השיטין החובקים את גילויה של המציאות, לא רק הישראלית. ההגד השירי מכון לחולל לעתים מצב של סיעור מוחות דו כווני, הן עם מכותביו והן עם הקורא.

על כל אלה מצאה אותו הוועדה ראוי לפרס רמת-גן לספרות לשנת תשע"א, 2011.

ולראיה באנו על החתום

פרופ' זיוה שמיר - יו"ר, ד"ר עדנה קפלן-הגלר, פרופ' ניצה בן-דב, ד"ר ליליאן דבי - גורי, עו"ד צביקה ניר

אלמוג בהר

נולד בנתניה ב-1978, ה'תשל"ט, גדל ברעננה וחי בירושלים. סיפורו "אנא מן אל-יהוד" זכה בתחרות הסיפור הקצר של עיתון הארץ לשנת ה'תשס"ה, תורגם לערבית ופורסם בקהיר ביוני 2006 בכתב-העת "אל-הילאל". עבד כמורה בבית הספר קדמה. עובד ב"קהילות שרות פיוט וניגון". פרסם ארבעה ספרים: בפברואר 2008 התפרסם קובץ שיריו הראשון, "צמאון בארות", בהוצאת "עם-עובד"; הקובץ זכה בציון לשבח בפסטיבל מטולה 2008; בדצמבר 2008 ראה אור קובץ סיפוריו הראשון "אנא מן אל-יהוד", בהוצאת "בבל"; הקובץ היה בין 12 המועמדים ברשימה הארוכה לפרס ספיר 2011; בנובמבר 2009 התפרסם קובץ שיריו השני, "חוט מושך מן הלשון", בהוצאת "עם-עובד"; הקובץ זכה בפרס ברנשטיין לשירה 2010; בנובמבר 2010 התפרסם רומאן ראשון שלו, "צ'חלה וחזקל", בהוצאת כתר. חתן פרס ראש הממשלה לסופרים עבריים לשנת תש"ע. כותב דוקטורט באוניברסיטת תל-אביב במסגרת בית-הספר למדעי היהדות והחוג לספרות.

פרס רמת־גן לספרות לשנת תשע"א, 2011 שירת ביכורים

גיורא פישר | "אחרי זה"

למרות האינדיווידואליזם העמוק הטבוע בשירה של גיורא פישר היא מדברת בקול צלול כבדולח. למרות הכאב הנורא של השכול המבעבע מכל שורה - אין השירה הזאת גולשת אל המחוזות העכורים של הסנטימנטליות והזעקה. זוהי שירה של לשון המעטה, של אירוניה דקה, של אמירה מקורית על האדם, על נופי ילדות, על חוויות נעורים, על געגועים, על שבר ועל חוסר יכולת להשלים: "אמי מרים / שבני קרוי על שמה / שמעה אותי בחלום / מבכה את מרום. / לטפה אותי ואמרה: הכל חלום".

גיורא פישר מתכתב עם המקורות באופן עשיר ומתוחכם. שיר השירים, נבואת אחרית הימים, סצנת הפרידה של אליהו הנביא ברכב אש ופרשים, שילוח הגר והשכול של דוד, איש הקינות, משרתים אותו בנגיעה, ברפרוף, ברמיזה קלה להגדיר לעצמו את השבר של חייו: "מה חשבת לך דוד / מה / שאם תרעים קולך בכלי שיר / לא תשמע את הלמות המבשר? מה חשבת לך דוד? / שאם תקונן על אחרים / ישמרו המלים עליך?"

בני משפחה, הכלבה, הסקודה האדומה, והחברה של הבן - לכולם יש מקום בשירת הביכורים של גיורא פישר שהיא שירה בשלה עם מקצב פנימי מרתק ועושר פואטי כובש.

על הדיאלוג העדין והנוגע ללב שמקיים גיורא פישר עם המציאות היהודית והישראלית, עם הוריו, עם בנו ועם עצמו מצאנו אותו ראוי לפרס רמת־גן לספרות לשנת תשע"א, 2011.

ולראיה באנו על החתום

פרופ' זיוה שמיר - יו"ר, ד"ר עדנה קפלן-הגלר, פרופ' ניצה בן-דב, ד"ר ליליאן דבי - גורי, עו"ד צביקה ניר

גיורא פישר

נולד ב-1951 במושב אביגדור, בו הוא גר גם כיום. הוריו מרים ויוסף ז"ל, שעלו לארץ מהונגריה וסלובקיה ב-1939 היו בין מקימי המושב השוכן בין גדרה לאשקלון. פישר בעל תואר שני במקרא. מלמד בתיכון האזורי בבאר טוביה, בו למדו הוא וילדיו. במקביל לעבודתו כמחנך וכמורה החזיק ברפת חולבות. לשם, בעת חליבת ערב הגיע קצין העיר לבשר לו על נפילת בנו מרום, חייל גולני, בג'נין, במבצע "חומת מגן" אפריל 2002. כשנה לאחר נפילת בנו החל לכתוב שירים. בתחילה, טיפין טיפין. שיריו הראשונים עסקו ברובם בחוויות השכול. לאחר כארבע שנים פנה לכתוב על הרבדים השונים בקיום הכלל אנושי והישראלי. לפישר עוד שני בנים: יאר 31, המסיים דוקטורט בחקר מחלת האלצהיימר באוניברסיטת בן גוריון. גלעד 21, חייל בחיל האוויר. אשתו דורית עובדת במפעל ביוטכנולוגיה.

פרס רמת-גן לספרות לשנת תשע"א, 2011

מפעל חיים

ד"ר חיים נגיד

ד"ר חיים נגיד הוא איש רוח רב-תחומי שאין רבים כמותו בקריית ספר שלנו. המסירות שלו לתרבות העברית היא תופעה בלתי מצויה, כי לא מעט ממעשיו נעשים באופן סמוי מן העין, על חשבון זמנו הפרטי. אפילו קוראיו ומוקיריו אינם יודעים לעתים על אחדים ממפעליו ומהישגיו פורצי הדרך. חיים נגיד יצר בכל הז'אנרים האפשריים: בשירה, בסיפורת, בדרמה, בספרות ילדים, במחקר, במסה וביקורת, ואפילו בלקסיקוגרפיה, וכל זאת בצד קשת רחבה של פעילויות עריכה וניהול בתחומי התרבות שלקח על כתפיו, ושאותן ביצע לא אחת כתרומה ללא תמורה.

ד"ר נגיד נולד בבוקרשט בשנת 1940. בימי מלחמת העולם הוא התייתם מאמו ובתום המלחמה נדד עם אביו דרך איטליה, והוא שקיבל את ההחלטה לעלות ארצה, אף שהיה בן שש בלבד. את דרכו המקצועית התחיל בהוראה ובעריכה. בין השאר ערך את המדור לספרות של עיתון "מעריב", לאחר שמילאוהו סופרים מרכזיים כדוגמת משה שמיר וחנוך ברטוב. באותה עת פרסם גם שירים ומחזות, ועוד לפני שהפכה האקולוגיה לדת החדשה של המאה ה-21, הוא כתב את מחזהו "פיקניק בחוסמסה" המתרחש במזבלה עירונית. יהודית אורין, מבקרת הספרות והתאטרון של "ידיעות אחרונות", כתבה שהמחזה "לא דומה לשום דבר קודם בארץ, גם לא דומה לשום דבר שראיתי בחו"ל". על הרומן המטא-ראליסטי המרתק שלו "מטטרון" נכתב ב-1989 שהוא אחד הספרים הראשונים הכתובים בסגנון הפוסט מודרניסטי, ואולי הראשון שבהם שהגיע למלאות ולבשלות.

אולי משום שהגיע ארצה בשנת הקמת המדינה, הוא איננו מתבונן בתרבות המתהווה במקומותינו כבתופעה מובנת מאליה, ולבו אינו גס בה. זאת אולי גם הסיבה לכך שהוא מסכים לקחת על כתפיו תפקידים ציבוריים ולמלאם באמונה. ד"ר חיים נגיד אינו מסתגר בדל"ת אמותיו: הוא מלמד במכללת סמינר הקיבוצים, עורך את כתבי-העת "גג" ו"תאטרון", מנהל את איגוד הסופרים ועוסק בעוד מלאכות הרבה לטובת הציבור.

על פעולתו הברוכה בתחומי העבודה הציבורית, העריכה, המחקר, ההוראה והספרות היפה מצאנו אותו ראוי לפרס רמת-גן לספרות לשנת תשע"א, 2011.

ולראיה באנו על החתום

פרופ' זיוה שמיר - יו"ר, ד"ר עדנה קפלן-הגלר, פרופ' ניצה בן-דב, ד"ר ליליאן דבי - גורי, עו"ד צביקה ניר

ד"ר חיים נגיד

נולד ב-1940 בבוקרשט, רומניה, ועלה ארצה עם אביו ב-1948. למד באוניברסיטת תל-אביב ספרות ופילוסופיה וקיבל תואר דוקטור בחוג לתיאטרון, בו גם לימד ועבד כחוקר. כיום, בצד עבודתו כסופר וכעורך, הוא מרצה בתוכנית לאוריינות חזותית בבית הספר למוסמכים במכללת סמינר הקיבוצים.

פרסם עשרות מאמרי ביקורת ועיון על ספרות, תיאטרון ותרבות עברית, ערך כ-70 ספרי שירה, פרוזה ועיון, הדרך וערך משוררים וסופרים צעירים בראשית דרכם, וכן כתב עשרה ספרים: שלושה קובצי שירה, רומאן, ספרי ילדים, מחזות וספרי עיון. ביניהם נובלה עתידנית ארוגה מ-88 סונטות "סיור באזור האסור". דרמת הרוק שלו "פיקניק בחוסמסה", הועלתה בקאמרי במשך שתי עונות. ספרו על חנוך לוין ויצירתו ("צחוק וצמרמורת") היה הספר הראשון שנכתב על מחזאי זה. ספרו "שפת הבמה" הציג לראשונה את אמנות התיאטרון במונחי הסמיוטיקה. שיריו תורגמו לאנגלית, צרפתית, רומנית וערבית. על יצירתו זכה בפרס מתי כץ לשירה, פרס ראש הממשלה ופרס דב סדן.

היה במשך 16 שנה חבר מערכת "מעריב", שם ערך את הדף לספרות ומדור התרבות. בסוף שנות התשעים היה בין מקימי איגוד הסופרים הכללי, וב-2003 נבחר כיו"ר האיגוד, תפקיד בו כיהן במשך שבע שנים. יזם את הקמת כתב העת "גג" אותו הוא עורך עד היום, 15 שנים, וכן עורך יחד עם פרופ' גד קינר את כתב העת "תיאטרון". יזם והקים את הוצאת "ספרא" של איגוד הסופרים, ששמה לה למטרה להעשיר את ארון הספרים הישראלי בספרים שאינם מתקבלים בהתלהבות על ידי הוצאות הספרים הגדולות, כגון ספרי שירה, מחזות ועיון. ספר הביכורים של המשורר אורי פרידמן "בגלל השירים", שיצא במסגרת זו קיבל את פרס שר התרבות לשנת 2009, ורומאן הביכורים של מיקי בן כנען, "אם החיטה", נפוץ בארבע מהדורות.

פרס רמת־גן לספרות לשנת תשע"א, 2011 מפעל חיים

פרופ' צבי לוז

צבי לוז, סופר וחוקר ספרות, נולד בקבוצת דגניה ב' בשנת 1930, להוריו רחל וקדיש לוז, ממייסדי הקבוצה (האב היה לימים יו"ר הכנסת). בעודו תלמיד בכיתה י"ב, הופסקו לימודיו כשלושה חודשים לפני הכרזת המדינה, והוא גויס ל"הגנה" ואחר־כך לצה"ל, שבו שירת גם אחרי מלחמת השחרור בדרגת סרן.

ב-1962 החל צבי לוז לשמש אסיסטנט לפרופ' ברוך קורצווייל, ב-1968 הוכתר בתואר דוקטור, והמשיך ללמד במחלקה לספרות עם־ישראל באוניברסיטת בר־אילן, שבה העמיד תלמידים הרבה עד לפרישתו ממנה ב-1998. עבודתו המחקרית מניבה פרי גם עשור ויותר לאחר פרישתו, והוא ממשיך להורות ספרות בהתנדבות במכללה האקדמית עמק־הירדן, אף שבשנים האחרונות כמעט איבד את מאור עיניו.

ב-1954 התפרסם סיפורו הראשון "מסע השלושה" בעיתון "דבר", ומאז פרסם רומנים וסיפורים שקובצו בתריסר ספרים. הוא זכה בפרס רמת־גן על ספרו "אגדות המקום" (1973). הספר יצא ב-1983 גם ב"ספריית תרמיל" של משרד הביטחון, וחולק לחיילי צה"ל.

צבי לוז חיבר למעלה מעשרים ספרי מחקר, המצטיינים בסגנונם הבהיר ומאיר העיניים ובאבחנותיהם הנכוחות (בתוכם עשר מונוגרפיות על משוררים מרכזיים ונידחים). צבי לוז איננו איש פולמוס, אך מפעם לפעם הוא משחזר את עטו נגד תופעות מדאיגות בעולם התרבות. כך כתב לא מכבר על השתלטות רוח הפזמון על השירה העברית המתהווה. "לעינינו מאבדת העברית את סוד קסמה והופכת שפת רחוב משמימה", קבל לוז, מבלי להתכחש לעובדה ש"גם שפת רחוב יכולה להיות רבת קסם בידי קוסמי לשון ראויים לשמם".

על פעולתו הברוכה ועל הישגיו המרשימים בתחום המחקר, ההוראה והספרות היפה מצאנו אותו ראוי לפרס רמת־גן לשנת תשע"א, 2011.

ולראיה באנו על החתום

פרופ' זיוה שמיר - יו"ר, ד"ר עדנה קפלן־הגלר, פרופ' ניצה בן־דב, ד"ר ליליאן דבי - גורי, עו"ד צביקה ניר

פרופ' צבי לוז

נולד ב-1930 בקבוצת דגניה ב' לרחל וקדיש לוז, ממייסדי הקבוצה. גדל בדגניה ב' והתחנך במוסדות החינוך המשותפים של עמק הירדן.

בכיתה י"ב הופסקו לימודיו בבית הספר התיכון החקלאי "בית ירח" בגלל מלחמת השחרור. 1948-1950 שירת במלחמת השחרור, תחילה במסגרת "ההגנה" ועם הכרזת המדינה בצה"ל. עבר קורס קצינים בתקופת המלחמה. השתחרר בדרגת סרן. מאז ועד היום חבר קבוצת דגניה ב'.

1951-1957 עבד בקיבוץ ובהיאחזות יטבתה שבערבה.

1957 נישא לאהובה פרנקל, שילדה לו חמישה צאצאים שיחיו בטוב.

1958-1968 למד באקדמייה - ספרות ומדעי היהדות, באוניברסיטת בר־אילן שנסתיימו בתואר דוקטור לפילוסופיה.

1960 שימש כמורה לספרות ולתנ"ך בתיכון "בית ירח" והתמיד בכך כעשר שנים. | 1962 אסיסטנט לפרופ' ברוך קורצווייל במחלקה לספרות עברית באוניברסיטת בר־אילן. מאז המשיך שם בקריירה של מרצה אקדמי. | 1976 קיבל דרגת פרופסור חבר לספרות עברית ובשנת 1986 דרגת פרופ' מן המניין לספרות עברית. | 1998 היה לפרופסור אמריטוס.

מאז מלמד ספרות עברית במכללה האקדמית עמק הירדן. | לוז פירסם ספרים רבים בשני תחומים נבדלים: סיפורת מקורית ומחקרים ספרותיים והגותיים. החשובים ביניהם: טרילוגיית הרומנים "אגדות המקום" (1972-1977) | הדיסרטציה "מציאות ואדם בספרות הארצישראלית" (1970) | הדיסרטציה "היסוד הפילוסופי בשירה העברית" (2001) | מסות פרטיות "מריבה עם האלוהים" (2002) | יצירתו הסיפורית זכתה בשני פרסים:

1. פרס עיריית חולון על ספר הביכורים "מקום שהנחלים הולכים" (סיפורים) בשנת 1966.

2. פרס עיריית רמת־גן על סדרת "אגדות המקום" (רומנים) בשנת 1975.

פרס רמת-גן לספרות לשנת תשע"א, 2011 ספרות ילדים ונוער

שלומית כהן-אסיף | "ציפור לאן את נוסעת?"

שיריה האופטימיים, העדינים, מלאי ההומור של שלומית כהן-אסיף, מלווים את הקורא הצעיר (וגם המבוגר) משיר לשיר, באהבה וברגישות.

כמו ספריה הקודמים, גם ספר זה מדבר על הדברים הפשוטים, הקרובים לליבו של ילד, רגשותיו, פחדיו ונחמותיו.

החיבוק של אמא, האהבה המוסתרת לילדה השכנה, חלום, הדבורה שנכנסה לפה, מכתב לשמש לפני שקיעתה - הכל בחריזה שוטפת בהירה ומובנת.

"בתוך העיגול הגדול
יש עיגול קטנטן,
העיגול הגדול צהוב
הקטנטן פטפטן

העיגול הגדול הוא השמש
שזורחת למעני,
העיגול הקטנטן
זה אני"

"העיגול הקטנטן", שם, עמ' 5

השירים מלווים באיוריה המקסימים של גיל-לי אלון-קוריאל כיחידה אחת מלבבת ומשובבת נפש.

על כל אלה מצאה אותה הוועדה ראויה לפרס רמת-גן לספרות לשנת תשע"א, 2011.

ולראיה באנו על החתום

פרופ' זיוה שמיר - יו"ר, ד"ר עדנה קפלן-הגלר, פרופ' ניצה בן-דב, ד"ר ליליאן דבי - גורי, עו"ד צביקה ניר

שלומית כהן-אסיף

נולדה בעירק, עלתה ארצה בהיותה תינוקת. גדלה ונתחנכה בחולון. בתום לימודיה האקדמיים באוניברסיטת ת"א התגיסה לצה"ל ושרתה כקצינת חינוך. פרסמה 53 ספרים לילדים, שירה ואגדות, ביניהם: "אף פעם לא חבקתי יונה", "הארנב ממושי" "הצימוקים הם ענבים עצובים", "שריקת הברגולים", "נער העפיפונים", "דוקטור מרשמלו מלוי", "מעשה בכוכב שנפל לשלולית", "נשיקה בכיס" ועוד. ספרי האגדות של כהן-אסיף עובדו להצגות ולסרטי אנימציה. ספרה "מסיבה בגן העכברים" מתארח בסדרת הטלוויזיה האמריקאית "רחוב סומסום-סיפורים מרחבי העולם" מאות משיריה משובצים בספרי הלימוד ובאנתולוגיות בארץ ובעולם. רבים מהם הולחנו ומבוצעים ע"י מיטב המקהלות והאמנים. כ-50 משיריה הולחנו לסדרת הטלוויזיה "גאון של אבא" ומבוצעים ע"י יהורם גאון ואף ראו אור בתקליטור. שיריה הודפסו על שמיכות ועל בגדי גוף. מכללת לוינסקי הפיקה השנה ספר לאנשי הוראה לגיל הרך "שלומית כהן-אסיף - עיבוד בלקט יצירות ועיבודן להוראה" לילדים בבתי ספר יהודיים ברחבי העולם לומדים את השפה העברית באמצעות יצירותיה.

זכתה בפרסים רבים ביניהם: פרס אקו"ם על מפעל חיים (1995), פרס היצירה מטעם ראש הממשלה (1984, 2001), פרס זאב (1981, 1990) פרס ע"ש פניה ברגשטיין (2003), פרס ביאליק (2010). כהן-אסיף היא יקירת העיר חולון.

הזוכים בפרס רמת-גן לספרות לשנת תש"ע, 2010

- סיפורת - יהודית רותם "על משכבם בלילות"
סיפורת ביכורים - לילך נתנאל "המצב העברי"
שירה - רוני סומק "אלג'יר"
שירת ביכורים - אלחנן ניר "תחינה על האינטימיות"
ספרות ילדים ונוער - נורית זרחי "מי מכיר את תנינה?"
מפעל חיים - פרופ' נורית גוברין
מפעל חיים - פרופ' מנחם פרי

משירי סוף הדרך / לאה גולדברג

למדני, אלהי, ברך והתפלל
על סוד עלה קמל, על נגה פרי בשל,
על החרות הזאת: לראות, לחוש, לנשום,
לדעת, ליחל, להיכשל.

למד את שפתותי ברכה ושיר הלל
בהתחדש זמנך עם בוקר ועם ליל,
לבל יהיה יומי היום כתמול שלשום,
לבל יהיה עלי יומי הרגל.

לאה גולדברג, 100 שנים להולדתה